

Förälder på avstånd

En treårig FoU-satsning på förbättrat stöd till
placerade barns föräldrar 2019-2021

SUF-konferens 2022

Anna Melke, forskare FoU i Väst och Göteborgs universitet

goteborgsregionen.se/foralderpaavstand

Översikt Sifte och mål Finanslär Fördjupning Resultat Kontakt Aktuellt I korthet

Projekt pågående

Förälder på avstånd

Vilket stöd får föräldrar med barn i familjehem eller på institution och hur kan det förbättras? Det är några av de frågor som står i fokus för detta forskningsprojekt.

Syfte och mål

Att vara förälder på avstånd är en utmaning för alla föräldrar – men att få sitt barn omhändertaget av sociala myndigheter är en alldeles särskild situation.

Enligt socialtjänstlagen har föräldrar rätt till "råd, stöd och annan hjälp" (SoL 6 § 7), men det saknas idag kunskap om vad innebörden i dessa insatser i praktiken blir och

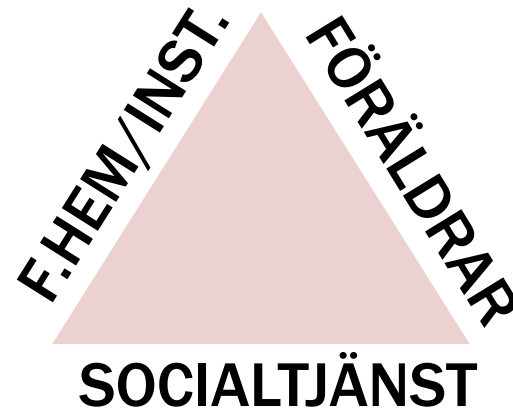
I korthet

Pågår
1 oktober 2018 – 31 december 2021

GR:s roll
Göteborgsregionen, FoU i Väst är projektägare.

Medverkande
Kommunerna Älvsjö, Ekshöj/Sävsjö (som bildar ett gemensamt team), Göteborg, Mölndal, Stenungsund och Värnamo.

Region Jönköpings län, Kommunal utveckling, Folkrum social välfärd.
Göteborgs universitet, Institutionen för

Problembeskrivning:
Föräldrar får inte det stöd de behöver och har rätt till när deras barn är i samhällsvård.

Det leder till att barn inte får tillgång till sin ursprungsfamilj och släkt i den utsträckning som skulle vara möjlig.

Det är en fråga socialtjänsten inte kommer loss i, men forskning och verksamhetsutveckling kan bidra till genombrott?

Materialinsamling i sju kommuner

Inventering av befintligt stöd

- enkät till handläggare: alla pågående placeringsärenden (ca 230)

Reflektioner/diskussioner om befintligt stöd och behov av förbättringar

- Fokusgrupper personal från socialtjänst (ca 50)
- Teamarbete

Upplevelser av att vara förälder

- Rekrytering av föräldrar med erfarenhet från pågående eller avslutade ärenden (ca 40)

x 3

Placerade barns föräldrar – vilka är de?

Under projektet gjordes en inventering i de sju kommunerna, alla pågående ärenden en viss månad (sammanlagt ca 700 ärenden). Ansvarig socialsekreterare svarade på en enkät:

- **40 procent har en mamma med psykisk sjukdom och/eller funktionsnedsättning**
- **15 procent har en pappa med psykisk sjukdom och/eller funktionsnedsättning**
- **< 10 procent har en förälder med intellektuell funktionsnedsättning**

Den som möter föräldrar till barn i samhällsvård behöver kompetens kring kognitiva funktionsnedsättningar

Placerade barns föräldrar – vilka är de?

Inventeringen påvisar att:

- **Socialtjänsten har mer kontakt med och kunskap om mammor än pappor**
- **Gemensam vårdnad är vanligast**
- **Få föräldrar lever tillsammans**
- **Det är ovanligt med umgängesbegränsning**
- **Få barn förväntas flytta hem**

Det gäller föräldrar i allmänhet och föräldrar med dessa funktionsnedsättningar

Vilket stöd får föräldrarna?

- I stort sett alla föräldrar bedöms vara i behov av något stöd för att fungera som föräldrar på avstånd...
- ... men hur många får det? Svårt att tyda svaren, men en fråga som gav upphov till viktiga diskussioner
- Vanligast med stöd vid umgänge och i kontakt med barnet
- Mer stöd till mammor än pappor

Vilket stöd har föräldrar rätt till?

Hur presenterar vi stöd till dem?

Vad skulle hända om förälder fick mer stöd?

Anpassas stödet till funktionsförmåga?

Vet inte *hur ofta* det sker, men exempel som ges i enkäten är anpassning av:

- **Möten**
 - Tid, plats, form, längd, påminnelser, förberedelse etc.
- **Kommunikation**
 - Bildstöd, ordval, sms/brev/telefon, upprepning, förtydligande etc.
- **Uppbackning**
 - Stödperson på möte, konflikthantering gentemot familjehem eller anhöriga

Hur märker
socialsekreteraren att
föräldern behöver
anpassningar?

Vad lyfter föräldrar fram?

- **Bemötande och kunskap**
 - Betraktas som någon som är viktig för barnet
 - Inte behöva vara rädd
- **Delaktighet och kontinuitet**
 - Att få information om barnet och samhällsvården
 - Att involveras i viktiga frågor
- **Någon som är till för dem**
 - Bolla frågor, "hur ska jag tänka nu"?
 - Prata om känslor och situationen utan att bli bedömd

Forskarnas reflektioner utifrån föräldraintervjuer

- I värsta fall diskrimineras föräldrar utifrån generaliserade slutsatser om diagnoser eller orimliga krav på vad föräldern ska klara vid t.ex. umgänge
- Boendestödjare/-personal har stor potential att göra skillnad, men hur (ofta) är de engagerade i föräldrar?
 - Planera och delta vid umgängen
 - Förklara och begripliggöra beslut och processer
 - Stå upp för förälderns rättigheter, göra dennes röst hörd

Vad kan socialtjänsten göra mer av?

- Analysera hur ni gör *det tredelade föräldraskapet* möjligt i varje enskilt ärende. Räkna med att det kommer ändras över tid – åt båda håll.
- Synliggör föräldrars resurser *och* behov.
- Aggregera data för att se mönster: vilket stöd behöver, önskar och får föräldrar? Vilka behov har ni kapacitet att möta och inte?
- Vad behöver socialsekreterare, behandlare, familjehem osv. förstå/anpassa för att möta just denna förälder? Alla är medskapare i relationen.

En generell kunskapshöjning behövs inom socialtjänsten för att möta denna stora grupp föräldrar (och barn)?

Befintligt stöd behöver komma denna grupp till godo

Involvera de stödpersoner som föräldern redan har tillit till – undvik ytterligare fragmentisering